

לשמוע קול תורה – מדרש בפרשה

פרשת אמור

בעל הבית

בפרשת אמור אנו מצטווים על חגי ישראל ועל הקורבנות המובאים בכל אחד מהם. בתחילה מופיעים חג הפסח וחג השבועות, ואחריהם מגיעים ראש השנה, יום כיפור וסוכות. ואולם בין שתי קבוצות החגים הללו מפריד פסוק אחד, שבו התורה חוזרת ומצווה על מתנות עניים:

"וּבְקִצְרְכֶם אֶת קִצִּיר אֲרֻצְכֶם לֹא תִכְלֶה פֶּאֶת שְׂדֶךְ בְּקִצְרְךָ וְלֶקֶט קִצִּירְךָ לֹא תִלְקֹט לְעִנִּי וְלִגֵּר תַּעֲזֹב אֹתָם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם" (ויקרא כג, כב).

מדוע בחרה התורה לקטוע את רצף החגים במצווה זו, ומה הקשר בין קורבנות החגים לחובת הסיוע לעניים? רש"י מתרץ:

"אמר רבי אבדימס ברבי יוסף: מה ראה הכתוב ליתנה באמצע הרגלים, פסח ועצרת מכאן וראש השנה ויום הכפורים והחג מכאן? ללמדך שכל הנותן לקט שכחה ופאה לעני כראוי מעלין עליו כאילו בנה בית המקדש והקריב קרבנותיו בתוכו".

בניית המשכן והקרבת הקורבנות מעוררים את המודעות למקומו של האדם בעולם – ומבהירים כי ריבון העולמים הוא בעל הבית, ואנו רק אורחים בעולמו. מסר זה בא לידי ביטוי במצוות השדה:

לקט, שכחה ופאה אינם ניתנים לעניים ישירות מידיו של החקלאי משום שהם אינם שלו מלכתחילה, והעניים יכולים להיכנס לשדה בלי בקשת רשות ולקחת בעצמם את אשר נתן להם ה'. המשאיר לקט שכחה ופאה מעיד אפוא כי הוא מבין את תכליתו של בית המקדש, והריהו כאילו הקריב קורבן.

הפסוק מובא אחרי הלכות חג הפסח וחג השבועות, זמן חרותנו וחג מתן תורתנו, שבהם אנו לומדים שהארץ ומלואה שייכת לה'. מתוך הפנמה זו אנו מעניקים לעניים את מתנותיהם ויכולים להגיע בלי כל דאגה לימי הדין, ולשמוח בלב שלם בחג הסוכות בכל הטוב שנתן לנו ה'.

שאול דוד בוצ'קו